

T.C.
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

HEM317 İLK YARDIM DERSİ BİLGİ KİTAPÇIĞI

SAMSUN

İÇİNDEKİLER

1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLARI, PROGRAM ÇIKTILARI VE DEĞERLERİ

2. İLK YARDIM DERSİ

- 2.1. Dersin Tanımı ve Amacı
- 2.2. Eğitim Modeli
- 2.3. Uzaktan Eğitim Politikası
- 2.4. Dersin Öğrenme Hedefleri/Çıktıları
- 2.5. Dersin Programdaki Yeri
- 2.6. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri
- 2.7. Dersin Değerlendirmesi

3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

- 3.1. İlk yardım Dersi Haftalık Ders İçeriği

4. DERS KONU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ

5. İLK YARDIM DERSİ KAYNAK VE KANIT LİSTESİ

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ

**1. ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ SAĞLIK BİLİMLERİ FAKÜLTESİ
HEMŞİRELİK BÖLÜMÜ MİSYON, VİZYON, AMAÇLARI, PROGRAM ÇIKTILARI
VE DEĞERLERİ**

Misyonumuz; Birey, aile ve toplumun sağlık ve hastalık deneyimini insancıl bir şekilde yönetebilen, değişen sağlık ortamında küresel toplumun ihtiyaçlarına kanıta dayalı uygulama ile cevap veren, mesleğine bağlı, duyarlı ve dinamik hemşire liderler yetiştirmektedir.

Vizyonumuz; Birey, aile ve toplumun sağlığını geliştirmek üzere ulusal ve uluslararası düzeyde hemşirelik disiplinine yön verecek yenilikçi ve profesyonel hemşireler yetiştiren lider bir bölüm olmaktadır.

Hemşirelik Bölümü Amaçları;

1. Mezunlarımız ulusal/ uluslararası sağlığı ilgilendiren kuruluşlarda ya da akademik alanda istihdam edilir.
2. Mezunlarımız hemşirelik uygulamalarında sürekli yenilenme ve gelişme bilinciyle akademik ve kişisel gelişimine devam eder.
3. Mezunlarımız ulusal ve uluslararası hemşirelik etik ve uygulama standartlarına uygun bütüncül ve insancıl bakım verir.

Hemşirelik Bölümü Program Çıktıları;

1. Sağlık politikaları, düzenlemeleri ve mevzuatla ilgili olarak hemşirelik rollerine ilişkin temel bir anlayış ve tutum geliştirir.
2. Hemşirelik ve diğer disiplinlerdeki kanıta dayalı kuramsal bilgiye ulaşarak hemşirelik eğitim, uygulama, araştırma ve/veya yönetiminde kullanır.
3. Araştırma temelli ve kanıta dayalı çalışmalar ile hemşirelik disiplininin gelişimine bireysel katkı sağlar.
4. Güvenli ve kaliteli hemşirelik uygulamalarını destekleyen yenilikçi bilişim ve/veya bakım teknolojilerini kullanır.
5. Kişisel ve mesleki gelişiminin bir parçası ve gereği olarak, yaşam boyu öğrenme, yaratıcılık ve eleştirel düşünmeyi benimser ve sürdürür.

6. En az bir yabancı dili kullanarak hemşirelik ve sağlık alanındaki gelişmeleri izler ve paylaşır.

7. Hemşirelik eğitim, yönetim, uygulama ve/veya araştırmasında, disiplin içi/disiplinler arası etkili iletişim ve işbirliği becerilerini kullanır.

8. Sağlığın geliştirilmesi, sürdürülmesi ve iyileştirilmesi amacıyla bireylere, ailelere, gruplara ve topluma güvenli, yetkin, şefkatli, etik, bütüncül, çevreye ve kültüre duyarlı hemşirelik bakımı sağlar.

9. Bireyselleştirilmiş, güvenli, kaliteli hemşirelik bakımına liderlik eder.

Değerlerimiz; Hemşirelik bölümü olarak kaliteli sağlık bakım hizmetlerine erişimin bir ayrıcalık değil sosyal bir hak olduğuna inanıyor ve bunu en temel değer olarak kabul ediyoruz. Bunun yanı sıra Atatürk ilke ve inkılaplarını ve aşağıdaki değerleri Temel Değerlerimiz olarak sunuyoruz:

1. Bakım: Bakım hemşirelik uygulamasının özüdür. Bireyin eşsizliği temelinde insanlara merhametli, vicdanlı, bütüncül, şeffaf, alturistik ve katılımcı bir yaklaşımla bakım vermeye kararlıyız.

2. Duyarlılık: Kültür, çevre, birey, toplum, toplumsal cinsiyet eşitliği ve hakkaniyet temelinde insanların bakım çağrılarını duymaya, etik ve saygınlık standartlarına dayalı olarak bu çağrıya yanıt vermeye kararlıyız.

3. Etik: Hemşirelik eğitimi, uygulaması ve araştırmasında evrensel ve bilimsel etiğe uygun, insana ve değerlerine saygılı, adil, dürüst ve hakkaniyetli olmaya kararlıyız.

4. Profesyonellik: Sosyal adalet ve eşitliğin sağlık hizmetlerine entegrasyonuna, düşünce özgürlüğüne, örgütlenme bilincine dayanan, özgüvenli, iletişim becerileri gelişmiş lider, entelektüel hemşireler olmaya kararlıyız.

5. Bilimsellik/Yenilikçilik: Bir uygulama mesleği ve bir akademik disiplin olarak hemşirelikte, kanıta dayalı bakımı uygulamak için yeni bilgileri keşfetmeye, yaymaya ve hemşirelik bilimini geliştirmeye kararlıyız.

6. Katılımcılık/paydaş odaklılık: Hemşirelik öğrencilerinin tüm potansiyellerini geliştirmek üzere katılımcı, etkileşimli eğitim ve öğretim anlayışını geliştirmeye ve sürdürmeye kararlıyız.

2. İLK YARDIM DERSİ

2.1. Dersin Tanımı ve Amacı

İlk yardımın tanımını, amaçlarını ve önemini, ilk yardım gerektiren durumları, ilk yardımın temel ilkelerini, ilk yardımcının özelliklerini, sağlıkla ilgili verileri ve ilk yardım hizmetlerinde kullanmalarını, ilk yardım müdahalesi ile birlikte meslek etiği ve ahlâk esaslarını kavramalarını, bütün ilk yardım uygulamalarında objektif davranma alışkanlığı kazanmalarını ve ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri öğrenmelerini sağlamaktır.

2.2. Eğitim Modeli

İlk yardım dersinin öğretiminde klasik eğitim modeli kullanılmaktadır.

2.3. Uzaktan Eğitim Politikası

Uzaktan eğitim olanakları ve dijital alan fırsatlarını kullanarak;

- İlk yardım dersine temel oluşturan bilgi, becerilere ve profesyonel davranışlara ait öğelerin öğrencilere üst düzeyde kazandırılması,
- Bir paydaş olarak öğrencilerin etkin katılımıyla potansiyellerinin desteklenmesi,
- Bireysel ve toplumsal koruyucu önlemlerin, sağlığı koruma ve geliştirme amacına yönelik etkin kullanım farkındalığının oluşturulması ve becerisinin kazandırılması,
- Öğretim elemanı ve öğrenci etkileşiminin dijital güvenlik sınırları içerisinde kesintisiz devamlılığının sağlanmasıdır.

2.2. Dersin Genel Hedefleri

Bu derste öğrencinin;

1. İlk yardımı tanımlaması,
2. Temel ilk yardım ilkelerini bilmesi,
3. Kazazedeyi/yaralıyı CAB yönünden değerlendirebilmesi,
4. Yaralanma türüne göre ilk yardım müdahalesine karar verebilmesi hedeflenmektedir.

2.3. Dersin Programdaki Yeri

Bu ders Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü üçüncü sınıf güz döneminde yer almaktadır. 4 AKTS'lik teorik bir derstir.

2.4. Dersin Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Dersin işlenişinde; power point sunum, soru-cevap ile interaktif tartışma yöntemleri ve beyin fırtınası ve İlk yardım uygulamalarına yönelik video, animasyon vb. materyaller kullanılır.

Öğrencinin ders kaynağından ilgili konuya hazırlanması, konunun öğrenilmesine yönelik hazır oluşun sağlanması açısından önemlidir.

2.5. Dersin Değerlendirmesi

Ders değerlendirmesini bir ara sınav (%40) ve bir final sınavı (%60) notu oluşturmaktadır. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Öğretim Sınav Yönetmeliğine göre teorik derslerin % 30' undan fazlasına devam etmeyen öğrenci final sınavına alınmamaktadır.

3. HAFTALIK DERS İÇERİĞİ

3.1. İlk yardım Dersi Haftalık Ders Programı

TARİH	ÖĞRETİM ELEMANLARI	KONU	DERSİN ÖN HAZIRLIĞI/ KAYNAKLAR
1. Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Öğrencilerle tanışma. Dönemin planlanması	
2. Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	İlk yardımın tanımı ve önemi, İlk yardım ve acil yardım kavramları arasındaki farklar	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
3.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Olay yeri değerlendirme	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
4.hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Hasta taşıma teknikleri	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
5.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Bilinç bulanıklıkları, Şokta İlk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
6.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Hava yolu tıkanıklıkları, Suda boğulmalarda ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
7.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Yabancı cisim yaralanmaları ve kanamalar, Kırık, çıkık, burkulmalarda ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
8.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Yabancı cisim yaralanmaları ve kanamalar, Kırık, çıkık, burkulmalarda ilk yardım uygulaması	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir

			3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
9.Hafta		ARA SINAV	
10.hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Temel yaşam desteği	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
11.hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Temel yaşam desteği uygulaması-1	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
12.hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Temel yaşam desteği uygulaması-2	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
13.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Isı ile ilgili yaralanmalarda (sıcak çarpması, yanma, donma) ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
14.Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Zehirlenmeler, Hayvan ısırıkları, sokmalarında ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
15. Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Kafa travmaları, Omurga yaralanmalarında ilk yardım	1) Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul 2) Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003) Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir 3) Gürsoy A. Çilingir D. Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.2018
15. Hafta	Öğr. Gör Dr. Belgin ŞEN ATASAYAR Arş Gör. Dr. Özge YAMAN	Dersin ve dönemin değerlendirilmesi	

4. DERS KONU İÇERİĞİNİN BÖLÜMÜN PROGRAM ÇIKTILARI, DERSİN ÖĞRENME ÇIKTILARI, HASTA GÜVENLİĞİ, SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ, SAĞLIĞIN SOSYAL BELİRLEYİCİLERİ İLE İLİŞKİSİ

Sağlığın Sosyal Becerileri

1. *Bireysel özellikler (yaş ve cinsiyet)*
2. *Sosyoekonomik belirleyiciler (İşsizlik, çalışma koşulları, yoksulluk ve sosyal dışlanma)*
3. *Çevresel belirleyiciler (konut, sosyal çevre ve temiz gıda-su)*
4. *Yaşam tarzı ile belirleyiciler (Fiziksel aktivite, madde bağımlılığı ve cinsel tercihler)*
5. *Ulaşım ve sosyal hizmetler (ulaşım, sosyal hizmetler, eğitim)*

Hasta Güvenliği Hedefleri

1. *Basınç yaralarının önlenmesi*
2. *Bilgi güvenliği*
3. *Güvenli cerrahi*
4. *Güvenli doğum*
5. *Güvenli hasta devri*
6. *Hatalardan öğrenme*
7. *Hasta ve hasta yakını katılımı*
8. *Hastaların doğru tanımlanması*
9. *Hasta düşmelerinin önlenmesi*
10. *Hastaların güvenli transferi*
11. *Hasta bakımında güvenli hava yolu yönetimi*
12. *İlaç güvenliği*
13. *Kan güvenliği ve yönetimi*
14. *Kardiyak arrest yönetimi*
15. *Malzeme ve cihaz güvenliği*
16. *Nazogastrik tüp ve hasta güvenliği*
17. *Yaşlı hastalarda deliriumla mücadele*
18. *Yenidoğanda uygun oksijen tedavisi*
19. *Sağlık hizmet ilişkili enfeksiyonlarla mücadele*

					20. <i>Radyasyon güvenliği</i>				
					21. <i>Teşhiste hasta güvenliği</i>				
					22. <i>Tesis güvenliği</i>				
					23. <i>Hastane ilişkili venöz tromboembolilerin önlenmesi</i>				
Konu	Dersin Öğrenme Çıktısı	Hedef Beceri/Öğrenci Etkinliği	Program Çıktısı (PÇ)	Öğretim Yöntemi (Bilişsel, Duyuşsal, Psikomotor)	Değerlendirme Yöntemi ve Değerlendirme Aracı	Hasta Güvenliği	Sağlığın Sosyal Belirleyicileri	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri	
İlk yardımın tanımı ve önemi, İlk yardım ve acil yardım kavramları arasındaki farklar	1/2	İlk yardımın tanımını yapabilme İlk yardım ve acil yardım arasındaki farkları açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Görsel Materyal	Sınav	8	1,5	3	
Olay yeri değerlendirme	2/3/4	Olay değerlendirme yerini adımlarını sıralayabilme Olay değerlendirme yerini basamaklarını açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	5,8,10,15,21	1,5	3	
Hasta taşıma teknikleri	2/3/4	İlk yardım gerektiren olaya göre farklı taşıma tekniklerini açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	5,8,9,10	1,5	3	

Bilinç bulanıklıkları, şokta ilk yardım	2/3/4	Bilinç bulanıklıklarını ve şok tablosunu tanımlayabilme Bilinç düzeyini değerlendirebilme Bilinç düzeyi ve şok tablosuna uygun ilk yardım ilkelerini açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8,17,21	1,5	3
Hava yolu tıkanıklıkları, suda boğulmalarda ilk yardım	2/3/4	Hava yolu tıkanıklığını tanımlayabilme Hava yolu tıkanıklığında kullanılan ilk yardım tekniklerini açıklayabilme ve uygulayabilme Suda boğulmalarda hayati bulguları değerlendirebilme ve gerekli müdahaleleri açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8,11,21	1,5	3
Yabancı cisim yaralanmaları ve kanamalar Kırık, çıkık, burkulmalarda ilk yardım	2/3/4	Vücutta yabancı cisim bulunan bölgeye göre gereken ilk yardım müdahalesini belirleyebilme Kanama türünü belirleyebilme ve türüne göre kanama durdurma yöntemlerini	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8,10,21	1,5	3

		açıklayabilme Kırık, çıkık, burkulmaları tanımlayabilme Yaralanma türüne uygun ilk yardım müdahalelerini açıklayabilme						
Temel yaşam desteği	2/3/4	Temel yaşam desteğine ihtiyaç duyan bireyi tanımlayabilme Temel yaşam desteği adımlarını sıralayabilme Temel yaşam desteği uygulama adımlarını gösterebilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8,10,11,12,14	1,5	3
Isı ile ilgili yaralanmalarda ilk yardım	2/3/4	Isı ile ilgili ilk yardım gerektirecek acil durumları tanımlayabilme Acil durum türüne göre gerekli ilk yardım müdahalelerini belirleyebilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8	1,5	3
Zehirlenmeler Hayvan ısırıkları, sokmalarında ilk yardım	2/3/4	Zehirlenme bulgularını tanımlayabilme Zehirlenme türüne göre yapılacak ilk yardım müdahalelerini açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	8	1,5	3

		Hayvan ısırıkları ve sokmalarında yaralanma türüne göre ilk yardım müdahalelerini açıklayabilme						
Kafa travmaları, omurga yaralanmalarında ilk yardım	2/3/4	Kafa travması ve omurga yaralanmasına sebep olabilecek olayları tanımlayabilme Kafa travması veya omurga yaralanması ihtimali olan hastanın hayati bulgularını değerlendirebilme Kafa travması veya omurga yaralanması ihtimali olan hastaya gereken güvenli ilk yardım müdahalelerini açıklayabilme	2/5/8/9	Sunum Beyin Fırtınası Demonstrasyon Görsel Materyal	Sınav	5,8,9,10,11,14	1,5	3

5. İLK YARDIM DERSİ KAYNAK VE KANIT LİSTESİ

1. Ed:Şelimen D. (2004). Acil Bakım Yüce Yayın 3. Baskı.İstanbul
2. Dramalı A. Kaymakçı Ş. Özbayır T. Yavuz M. Demir F. (2003). Temel İlk Yardım Uygulamaları. Ege Üniversitesi Basımevi. İzmir
3. Gürsoy A. Çilingir D. (2018). Temel İlk Yardım Uygulamaları Nobet Tıp Kitabevi.
4. Rızalar, S., & Öztürk, E. A. (2015). Acil Çağrı Merkezi 112'ye Başvuran Hasta/Yaralıların Özellikleri ve Sağlık Ekibi Gelineye Kadar Yapılan İlk Yardım Girişimleri. Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi, 4(3), 131-136.
5. Tofil, N. M., Cheng, A., Lin, Y., Davidson, J., Hunt, E. A., Chatfield, J., ... & Kessler, D. (2020). Effect of a cardiopulmonary resuscitation coach on workload during pediatric cardiopulmonary arrest: a multicenter, simulation-based study. *Pediatric Critical Care Medicine*, 21(5), e274-e281.
6. Rich K. (2019). Trendelenburg position in hypovolemic shock: A review. *J Vasc Nurs. Mar*;37(1):71-73. doi: 10.1016/j.jvn.2019.01.002. PMID: 30954203
7. Franke, A., Bieler, D., Friemert, B., Schwab, R., Kollig, E., & GÜsgen, C. (2017). The first aid and hospital treatment of gunshot and blast injuries. *Deutsches Ärzteblatt International*, 114(14), 237.
8. Goodwin, N. S., Spinks, A., & Wasiak, J. (2016). The efficacy of hydrogel dressings as a first aid measure for burn wound management in the pre-hospital setting: a systematic review of the literature. *International wound journal*, 13(4), 519-525.
9. Hood, N., & Considine, J. (2015). Spinal immobilisation in pre-hospital and emergency care: A systematic review of the literature. *Australasian emergency nursing journal*, 18(3), 118-137.
10. Franke, A., Bieler, D., Friemert, B., Schwab, R., Kollig, E., & GÜsgen, C. (2017). The first aid and hospital treatment of gunshot and blast injuries. *Deutsches Ärzteblatt International*, 114(14), 237.
11. Scott Jc. First-aid treatment of sprains and fractures of the limbs. *Practitioner*. 1961 Jul;187:10-5. PMID: 13749362.
12. Chatterjee, C. M., Vasudevan, L. C., Garg, S., & Badad, A. (2016). Bites and stings. *Comprehensive Approach to Infections in Dermatology*, 448.
13. Avau B, Borra V, Vanhove AC, Vandekerckhove P, De Paepe P, De Buck E. First aid interventions by laypeople for acute oral poisoning. *Cochrane Database Syst Rev*. 2018

Dec 19;12(12):CD013230. doi: 10.1002/14651858.CD013230. PMID: 30565220; PMCID: PMC6438817.

14. Bennett, C. V., Maguire, S., Nuttall, D., Lindberg, D. M., Moulton, S., Bajaj, L., ... & Mullen, S. (2019). First aid for children's burns in the US and UK: An urgent call to establish and promote international standards. *Burns*, 45(2), 440-449.

15. De Buck E, Borra V, Carlson JN, Zideman DA, Singletary EM, Djärv T. First aid glucose administration routes for symptomatic hypoglycaemia. *Cochrane Database Syst Rev*. 2019 Apr 11;4(4):CD013283. doi: 10.1002/14651858.CD013283.pub2. PMID: 30973639; PMCID: PMC6459163.

16. Albrecht R, Knapp J, Theiler L, Eder M, Pietsch U. Transport of COVID-19 and other highly contagious patients by helicopter and fixed-wing air ambulance: a narrative review and experience of the Swiss air rescue Rega. *Scand J Trauma Resusc Emerg Med*. 2020 May 14;28(1):40. doi: 10.1186/s13049-020-00734-9. PMID: 32410706; PMCID: PMC7222521.